

«у взаємозв'язку з положеннями статей 2, 5, 7, 10, 24, 140 Конституції України від 26 лютого 2013 року № 7-у; про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засади державної мовної політики» від 27 березня 2013 року № 10-у. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/publish/category/4828>.

11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України « від 8 грудня 2004 року № 2222–IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1 (01.10.2010), ст. 2597.

12. Окремі думки судді Конституційного Суду України Стецюка П.Б. та Шишкіна В.І. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України « від 8 грудня 2004 року № 2222–IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) // Вісник Конституційного Суду України, 2010. – № 5. – С.50-58.

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДСТВА ТА ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЇХ ВРЕГУЛЮВАННЯ

Торош С.О.

*адвокат, здобувач кафедри теорії та історії держави і права
Національного університету «Острозька академія»*

На сучасному етапі розвитку людства не існує загальноприйнятих кримінального та кримінально-процесуального кодексів світу, які б давали чітку оцінку протиправним діям, що підпадають під категорію злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Факт існування такого виду світових проблем потребує зосередження на законодавстві кожної з держав відповідно до кримінального та процесуального кодексів, переважно із врахуванням міжнародно-правової допомоги.

Злочини проти людства (англійське визначення - *Crimes against humanity*) або злочини проти миру та безпеки людства, як вони визначені

в Римському статуті Міжнародного кримінального суду, є «найбільш ненависними злочинами, тому що уособлюють цілком серйозний та руйнівний вплив на людську гідність, принижують та спричиняють деградацію особистості». Такі протиправні дії не є ізольованими чи одиничними випадками, а є частиною або однієї урядової політики (хоча винні не повинні ідентифікувати себе з цією політикою), або широким розповсюдженням звірства, яке замовчується чи виправдовується урядом, чи де-факто владою. Вбивства, масове знищення людей, тортури, зґвалтування, політичне, расове або релігійне переслідування та інші нелюдські акти поведінки досягають критичного рівня в злочинах проти людства, якщо вони є частиною широкомасштабної або систематичної практики. Іншими словами, протиправні дії, що відобразились у масових злочинах проти суспільства, є злочинами проти людства, це є злочини, що несуть загрозу не лише конкретній особі, а людській спільноті, довікільлю, бо порушують правила людського співжиття. Тому такі злочини повинні каратися не тільки законами певної країни, але й засуджуватися світовою спільнотою в цілому.

У сучасній науці, що вивчає правові відносини у сфері кримінального судочинства, під злочинами проти людства слід розуміти такий вид злочинів, що становлять підвищену небезпеку для всієї світової спільноти. А кримінальні кодекси такі діяння визначають за такими критеріям: підвищена небезпека для всього суспільства як фактор тяжкості вчиненого діяння та важливості порушених норм і їх наслідків від цього. Теоретично за вчинення таких злочинів держава несе міжнародну, політичну та матеріальну відповідальність, а керівники держав, вищі посадові особи та інші відповідальні особи несуть індивідуальну кримінальну відповідальність, відповідно відповідальність перед світовою спільнотою загалом. Отже, такий вид злочинів також слід вважати міжнародним, враховуючи шляхи походження та наслідки.

Багаторічні зусилля світового співтовариства призвели до того, що цей вид злочинів визнали у міжнародному кримінальному праві як групу злочинів, що є найбільш небезпечними для всього людства. Зокрема такий вид правопорушення тягне за собою особливі умови відповідальності за їх вчинення. Все залежить від того, чи певні дії є

порушенням внутрішнього права країни, де вчинено злочин, а також від місця вчинення злочину, поширення на них юрисдикції Міжнародного кримінального суду або судів інших держав тощо.

Першоджерелами щодо характеристики таких злочинів у міжнародному праві стали статuti військових трибуналів таких, як: Нюрнберзький (1945 р.) [1], Токійський (1946 р.) [2], статuti міжнародних кримінальних трибуналів по Югославії (1993 р.) [3], Руанді (1994 р.) [4] та Римський Статут Міжнародного кримінального суду (1998 р.) [5]. Також в ООН створено численні конвенції та резолюції.

Таким чином, чи не вперше у сучасній історії цивілізований підхід у напрямку притягнення до кримінальної відповідальності за злочини проти людства було зроблено Нюрнберзьким трибуналом. Адже всі підсудні впродовж багатьох років брали активну участь у плануванні, підготовці, розв'язанні та веденні агресивних військових дій на територіях багатьох держав, де загинули мільйони людей. Тобто своїми діями злочинці порушили міжнародні договори, угоди та зобов'язання, а зокрема порушили основний принцип – рівноправне співіснування. В статуті суду було розроблено визначення злочинів проти людства. Об'єктом таких злочинів є безпека людства, а суб'єктивна сторона полягає в неприхованому намірі та усвідомленні суспільно-небезпечного діяння для людей.

Згідно Римського статуту Міжнародного кримінального суду, Суд володіє юрисдикцією щодо таких злочинів: злочину геноциду; злочинів проти людства; воєнних злочинів; злочину агресії. Таким чином геноцид є поняттям злочинів, тобто дій, що вчиняються з метою знищення повністю або частково будь-якої нації, етнічної чи релігійної групи, шляхом убивства, заподіяння тілесних ушкоджень, умисне створення для будь-якої групи таких життєвих умов, що розраховані на повне чи часткове їх знищення тощо. Основною класифікаційною ознакою такого виду злочинів є мета, що керується свідомим наміром.

У відповідності до цього статуту злочинами проти людства є злочини, тобто умисні діяння, які вчиняються в рамках широкомасштабного або систематичного нападу на цивільних осіб. Зокрема цей вид злочинів охоплює категорію умисних тяжких злочинів:

убивства, поневолення, депортація або насильницьке переміщення населення, незаконне ув'язнення чи інше жорстоке позбавлення фізичної свободи, тортури, зґвалтування, сексуальні злочини (обернення в сексуальне рабство, примус до проституції, примусова вагітність, примусова стерилізація чи будь-які інші форми сексуального насильства), переслідування будь-якої ідентифікуючої групи чи спільноти за політичними, расовими, національними, етнічними, культурними, релігійними, тендерними чи іншими мотивами, що визнані недопустимими відповідно до міжнародного права. У зв'язку з будь-якими діями, насильницьке знищення людей, злочин апартеїду, інші нелюдські дії аналогічного характеру, що полягають в умисному заподіянні сильних страждань чи серйозних тілесних ушкоджень або серйозної шкоди психічному чи фізичному здоров'ю. Слід зазначити, що злочини проти людства можуть бути вчинені як під час збройного конфлікту, так і у мирний час. Для того, щоб дії можна було класифікувати як злочин проти людства, Статут ставить такі основні умови (дії повинні вчинятися): проти цивільного населення; в рамках широкомасштабного нападу; систематичного нападу; свідомо. Зокрема широкомасштабність нападу полягає у значній кількості учасників та жертв такого злочину, наслідках вчиненого дії тощо. А під систематичним розуміють такий напад, який вчиняється методично, заздалегідь продуманим планом. Свідомість нападів полягає у тому, що суб'єкт злочину знає (усвідомлює), що вчиняється широкомасштабний чи систематичний напад.

Воєнні злочини є видом злочинів, що проявляються в серйозному порушенні звичаєвих та договірних норм міжнародного гуманітарного права, яке застосовують під час збройних конфліктів, тобто серйозне порушення законів та звичаїв війни.

Агресія згідно резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року є застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканості або політичної незалежності іншої держави, або будь-яким іншим способом, несумісним із Статутом ООН [6].

Чи можливо на сучасному етапі розвитку суспільства запобігти, не допустити та розв'язати вищезгадані проблеми. Це насамперед фактор глобалізації суспільств, тобто розуміння, сприйняття та відповідна реакція у запобіганні, не допущенні та врегулюванні міжнаціональних конфліктів і злочинів проти людства. Безпосередньо це проявляється у створенні міжнародно-правових договорів, діяльності міжнародних судів, діяльності таких організацій, як : ООН, ОБСЄ, Рада Європи та інші.

У сучасному світі термін «злочини проти людства» загальноживаний, проте теоретично та практично не обґрунтований у межах законодавства України. Сьогодні підтверджує: такий вид злочинів становить підвищену небезпеку для існування держав та міждержавних відносин загалом. Сучасний Кримінальний Кодекс України трактує злочини проти миру, безпеки, людства та міжнародного правопорядку як особливо небезпечні злочини, що підривають основи міжнародних відносин і здатні знищити людство, зокрема агресивна війна, застосування зброї масового знищення, геноцид тощо [7].

Для порівняння слід також пригадати інший термін, категорію злочинів - «злочини проти людяності». В українській мові цей термін слід розуміти як окремий вид правопорушення. Тому що слово «людяність» характеризує позитивні людські якості, які є притаманними кожній людині, так само як доброта, скромність та порядність. Це, зазвичай, проявляється у прагненні допомогти, любові до ближнього, повазі до неї. А «людство» – це всі люди на землі, тобто людська спільнота та її співіснування [8].

Підсумовуючи, слід звернути увагу на той факт, що міжнародні зобов'язання не завжди є стримуючими факторами у поведінці політиків та лідерів країн, що до недопущення злочинів проти людства. Є безліч прикладів, коли особисті амбіції керівництва чи політичної еліти держави дають верх перед суспільними обов'язками, і тим самим свідомо чи не свідомо створюють умови для розвитку негативних наслідків.

1. The International Military Tribunal for Germany [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/imt.asp

2. Judgment International Military Tribunal for the Far East [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ibiblio.org/hyperwar/PTO/IMTFE/index.html>

3. International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.icty.org/>
4. International Criminal Tribunal for Rwanda [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unicttr.org/>
5. Rome Statute of the International Criminal Court, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.webcitation.org/66vwVRVSf>
6. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 [Електронний ресурс] http://www.un.org/gu/documents/decl_conv/conventions/aggression.shtml
7. Кримінальний Кодекс України 2001 року. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
8. Gazeta.ua від 07 березня 2014 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://gazeta.ua/articles/chistota-movlennya/_ak-pravilno-zlochyn-proti-lyudyanosti-chi-proti-lyudstva/546145

ВИДИ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ ЄС: ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ

Федорів О.І.

*аспірант кафедри європейського права
факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

Факт ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та, як наслідок, перехід двох-сторонніх відносин між Україною та ЄС на новий вищий рівень, передбачає, зокрема, надання Союзом фінансової допомоги Україні (в том числі з бюджету ЄС), з метою підтримки проведення реформ та європейської інтеграції нашої держави. З огляду на це, питання правового регулювання бюджетних видатків ЄС потребує більш детального висвітлення у вітчизняній літературі.

Правове регулювання розподілу бюджетних видатків спирається на цілу систему нормативних актів як первинного, так і вторинного права. Так, Розділ II «Фінансові положення» Договору про функціонування ЄС (ДФЄС) містить лише загальні засади всього бюджетного права ЄС [1].

Неабияке значення для встановлення видів та розмірів бюджетних видатків ЄС має Рішення про власні ресурси (РВР), яке згідно з ст. 311 ДФЄС ухвалюється одностайно Радою після проведення консультацій з